

ERDÉLYI FIATALOK

ROMÁNIAI • MAGYAR • FŐISKOLÁS • LAP

SZERKESZTI : LÁSZLÓ DEZSŐ.

I. évf.

1930 január

1. szám.

Ára : főiskolásoknak 10, másoknak 20 Lei.

Főmunkatársak :

Balázs Ferenc, Biró Sándor, Debreceni László, Demeter János, Jancsó Béla, dr. Jancsó Elemér, László József, Dr. Péterffy Jenő.

Tartalom:

Erdélyi Fiatalok	1
László Dezső: Az erdélyi magyar ifjúság lelki arca	3
Demeter János: Az erdélyi magyar ifjúság kapcsolatai a népel	5
Dr. Fábíán Dániel: Az erdélyi magyar ifjúság feladata a kisebbségi autonómia területén	8

Fiatal magyarok:

Új Magyar Föld (Biró Sándor)	10
Úttörő fiatalok (Mikó Imre)	12
A Vajdasági Írás novemberi száma	13

Fiatalok munkája:

Dánér Lajos Átkunk (László Dezső). Szabó T. Attila: Az Erdélyi Múzeum Egylet XVI.-XIX. századi kéziratok énekes könyvei (Dr. Jancsó Elemér)	14
---	----

Egyesületi élet:

Az unitárius ifjúság munkában. Az IKE. A Róm. Kath. Népszövetség ifjúsági szakosztálya. A Székelyek Kolozsvári Társaságának ifjúsági bizottsága. Hányan vagyunk?	15
Szerkesztőség hírei	16

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Cal. Victoriei 32. sz. Székely Társaság helyisége. Kéziratok és a lap adminisztrációját érintő levelek a szerkesztőség, illetve a kiadóhivatal címére küldendők.

*

Előfizetési díjak: belföldön: főiskolai hallgatóknak félévre (5 szám) 45 Lei, egész évre (10 szám) 80 Lei; Magyarországon: félévre 5 pengő, egész évre 10 pengő; Csehszlovákiában: félévre 25 cseh korona, egész évre 50 cseh korona; Jugoszláviában: félévre 40 dinár, egész évre 80 dinár; más országokban: félévre 5 svájci frank, egész évre 10 svájci frank. *Egyes szám ára:* belföldön főiskolai hallgatóknak: 10 Lei, másoknak 20 Lei, Magyarországon: 1 pengő, Csehszlovákiában 5 cseh korona, Jugoszláviában 8 dinár, más országokban 1 svájci frank.

Megjelenik havonta egyszer, július és augusztus kivételével.

Nyomatott a LENGYEL & MAYER könyvnyomdában Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 64. Telefon 61.

Erdélyi fiatalok

Amikor megéreztük a szükségét annak, hogy a romániai magyar főiskolás ifjúságnak a nyilvánosság elé kell állania, s kerestük a szuggesztív szót, mely lelkünk lényegét első pillanatra mindenkivel megértesse, hosszú töprengés után úgy találtuk, hogy belőlünk ma a legtöbbet mond el ez a két szó: erdélyi fiatalok.

Fiatalok vagyunk: a világháború utáni kor fiatalsága. Akiknek az emberiség nagy kataklizmája csak közvetett gyermek-émlék volt, s akik az öntudatunk első csirázásával egybeeső történelmi változásba mintegy beleszülettünk. Beleszülettünk egy nyomasztó gyermek és ifjúkor után, amely illuziókat, gyermeki gondtalanságot korán letörölt s helyébe hamar megéreztetette e világ minden mai öntudatos, becsületes fiatalja elé meredő gigászi problémát: kiútat találni az emberiség legmélyebb és legáltalánosabb válságából és megkeresni a káoszban egy becsületes, alkotó, mindenkinek termő munka lehetőségeit.

De erdélyiek is vagyunk, fiatal erdélyi magyarok. Ahhoz a fajhoz tartozunk, amelyre nehéz jelent mért a sors, de hitünk szerint azért, hogy egész eddigi lényét átformálja, belőle minden hazugságot kiirtson és a létfenntartás ösztönével találja meg megmaradásának egyetlen útját: a benne rejlő emberi értékeknek az egész világ számára való kitermelését. És erdélyiek is vagyunk, annak a földnek a gyermekei, amelyen ezer éveken át politikai változások alatt a különböző fajú népek a munka egyetértésében éltek egymás mellett, amely föld a lelkiismereti szabadság gondolatát adta és kialakította az erdélyiség közös eszményét: fajok találkozását az emberi értékek magaslatán.

Fiatal erdélyi magyarok vagyunk s az erdélyi magyarság még kisebbségi életében nem hallotta fiatalságának a szavát. Az évek során egy-két kísérlet lapokkal, antológiákkal, igen magános volt még, hangjuk társtalánul elszállt és szerves folyamattá változni nem tudott. De az évek során, mialatt az erdélyi magyar középosztály óriási tömegekben elhagyta Erdélyt és mialatt a súlyos időkben még látni nem tudó első fiatal generációk is útrakeltek, a repatriált apák, fronton elesett bátyák és máshová tanulni ment és onnan visszajönni nem tudó testvérek megrikult erdeje helyébe lassan-lassan, de mind jobban és sűrűbben, nőni kezdett az új cserjés és ma már egész jövő fiatal erdő él az egyetemek és főiskolák falai között.

Egész fiatal erdő, az új erdélyi magyar generáció. De hangját még nem hallatta és egymásról még nem tud. Napjait öntudatlanul morzsolja, az élete súlyos gondjai között az önzésbe menekül és napi robotja miatt még önmagán túl nem gondolkodik. Holott meg kell éreznie, hogy életének problémáit pusztán az egyéni önzés meg nem oldja. Pusztá létem alapján még nem követelhetem a társadalomtól, hogy eltartson, csupán akkor, ha megérezett hivatással az ő életének szerves ré-

szévé válok. Az egyéni önzés zűrzavaros káosza helyébe, amely végül minden egyed pusztulásához vezet, a vérség és hivatás, a közös munka és közös jövő szent ösztartását kell kiépítenünk.

A romániai magyar főiskolás fiatalságnak első feladata, hogy saját nemzedékének öntudatára ébredjen, mert főiskolás társai azok, akikkel egy életet kell együtt leélnie és ők azok, akikkel saját közös problémáikat meg kell oldania. Meg kell éreznie azt, hogy erkölcsstelenség apái nemzedékének az áldozatkészségét elnérték nélkül elfogadnia, adni kell érte cserébe: munkát és öntudatot. Munkát, amellyel élete feladataira felkészül és öntudatot, amellyel életét nagyobb hivatások, az új erdélyi fiatal generáció és az erdélyi magyarság szolgálatába állítsa. Meg kell éreznie: apái életét még azzal is nem súlyosbíthatja, hogy helyette, az ő ifjúsági problémáin gondolkozzék. És meg kell látnia, hogy ez nem is lehet, mert apái nemzedéke, egy elmúlt világ neveltjei, az ifjúság teljesen más világának problémáit megérteni nem tudja, ezek megoldására módot bármilyen jóakarattal kívülről találni nem lehet, ezeket a problémákat csak belülről oldhatja meg az, aki bennük él, mert reá ő hivatott: az erdélyi magyar főiskolás ifjúság.

Szembe kell néznünk életünk problémáival, őszintén és szabadon, elfogultságoktól nem befolyásoltan és csak lelkiismeretünk szavára hallgatva. És első feladatként meg kell teremtenünk az új erdélyi magyar generáció közös öntudatát, felekezeti és osztályellentétek felett és az egymástól távol élő külön főiskolai csoportok között, hogy anyagi és szellemi problémáink megoldására ez az öntudat keresen és találjon módokat.

De ez az öntudat nem merülhet ki a professzionista ifjúsági problémákkal való foglalkozásban. Pár év távolságban ott áll a feladat ez előtt az ifjúság előtt: az erdélyi magyarság szellemi vezéreinek lenni. Ott áll a hivatás: úgy oldani meg problémáinkat, hogy az erdélyi magyarság a maga sajátos értékű életét élhesse Erdély földjén, Erdély és az egész ország javára. A jelen ifjúsági problémái mögött így ott áll az erdélyi magyarság minden problémája és ott áll az óriási felelősség: olyan lesz az erdélyi magyarság, amilyen lesz a fiatalsága és úgy marad meg, ahogy megmaradásához a módokat ez a fiatalság megtalálja. A kialakult ifjúsági öntudat további útja: olyan új erdélyi magyar gondolkozást, ideológiát teremteni, a közös érdek és közös lélek olyan öntudatát, amelyben minden dolgozó magyar megtalálja a maga helyét.

És ezeken a problémákon túl és mellett: keresni akarjuk problémáink megértésének és megértetésének útját az együttélő népek fiatalságával, kikkel közösen folyik a munka a főiskolák padjain és közösen fog folyni az életünk, hogy felismerjük közös problémáinkat és fajunk emberi értékeinek elismertetése és más faj értékeinek tiszteletén keresztül segítsük elő az erdélyiség gondolatát: fajok találkozását az emberi értékek magaslatán.

... Allunk a fásúltság, közöny és öntudatlanság pusztájában és érezzük a pusztulásból egyedül kimentő öntudat és hivatás szavát. És érezzük, hogy egyénenként is mind elpusztulunk, ha közös problémáink megoldásán nem dolgozunk.

Programot nem adhatunk, ezt maga az erdélyi fiatalság kell kialakítsa.

Igérni is csak egyet ígérünk: a teljes lelkiismeretet önmagunkért és mindnyájunkért való munkánkban.

A közös élei közös feladatai várnak. Jöjjetek a közös munkára, hittel, hivatással, tiszta szívvel, testvéreink, erdélyi fiatalok!

Az erdélyi magyar ifjúság lelki arca

Irta: László Dezső.

Egy kis merészséggel azt is írhattam volna: az erdélyi magyar ifjúság világnézete, vagy ideológiája. Az ideológia és világnézet kialakult, biztosan vezető lelki tartalmat jelent. Sajnos, ilyenről az erdélyi magyar ifjúsággal kapcsolatosan még nem beszélhetünk. De az igaz, hogy egy ilyen egészséges, az erdélyi magyar élet sebei mellett születő világnézet kialakulása folyamatban van. Ez a cikk és egész lapunk is, ennek az életerős, sugalló erejű gondolatvilágnak megteremtéséért és hirdetéséért küzd.

Az alábbi sorok azokra a pontokra akarnak rámutatni, amelyek körül megindult ez a megszilárdulási folyamat. De tovább nézve azokra a pillérekre is akarunk utalni, amelyekhez kapcsolódnunk kell egy egészséges ideológia kialakításában. Végül meg kell látnunk azokat a pontokat is, amelyek ha látszólag szilárd támaszt ígérnek is, okvetlenül elkerülendők. Amikor ifjúságról beszélünk, általában a főiskolás ifjúságra gondolunk.

Az utóbbi négy-öt esztendő érlelte odáig az erdélyi magyar ifjúságot, hogy önmagára és népe sorsára eszméljen. Tájékozatlansága természetes állapot. Ő az első kisebbségi magyar ifjúság.

Nem tanulhat senkitől, csak saját magától. Eszményei, álmai, amelyekkel a középiskolából kikerült, egyszerre szertefoszlottak. Ha bacsületes akart lenni ahhoz, amit elemista korában és az alsó középiskolai osztályokban beléje csepegtettek, vagy el kellett hagynia Erdély földjét, vagy örökös, végső felmorzsolódásra vezető összeütközésbe kellett kerülnie az új impériummal.

Az 1920-as évek első felének ifjúsága nagyjából az első megoldást választotta. Ma már nyilvánvalóvá lett, hogy ez a megoldás nem volt egészséges. De az is igaz, hogy ha akkor valaki a román egyetemeken való tanulást választotta, a leg súlyosabb megvádolásban volt része.

Csak későre láttuk meg, hogy egyetlen életforma lehetséges számunkra: *ittthon maradni*, kisebbségi sorban, idegen nyelven készülni az erdélyi magyar sors ön-

tudatos szolgálatára. Ha a világháború szörnyű tényének homlokterébe állunk és az általa felidézett, addig el sem képzelt változásokra gondolva szemléljük tíz esztendő kisbbségi útunk első öt esztendjét, megadjuk a felmentő ítéletet azoknak, akik itt hagyták Erdélyt.

De *ma* már nem mentjük fel az ítélet alól azokat, akik *ma* sem merik vállalni az erdélyi magyar sorsot, akik még ma is magukénak tartják életüket és pályájukat. „*Nem vagyunk mi magunkéi.*“ Ez az első pillér, ami mindinkább kezd kiemelkedni az erdélyi magyar ifjúság előtt, hogy ráépítse egész életét: szolgálatát. Nem menthetjük át magunkat Isten büntetése nélkül a szabadabb, könnyebb fejlődést és magasabb ívelésű karriert ígérő magyar egyetemekre tisztán egyéni kényelmi szempontból. De *ittthon* sem élhetünk csak magunknak, kis egyéni érdekeinkért. Nem tehetjük meg, amire sajnos, akad szörványos példa, hogy nevünkéből az „s“ mellől elhagyjuk a „z“ betűt csak azért, hogy könnyebb boldogulásunk kedvéért „Szabó“ helyett „Sabo“-k legyünk. Nem húzódhatunk meg a csendben, nem véve részt az öntudatos közös szolgálatra való készülésben, csak azért, mert jelszavunk: „fontos, hogy minél hamarább végezzek.“ Nem élhetünk magunk értékét még magunk számára sem ismerve feltétlen pesszimizista vállvonogatásban vagy vakmerő tékozlásban. De úgy sem élhetünk magunknak, hogy könyökkel, vállal, törtetéssel, kilincseléssel, alázatos sunyisággal, népszerűség hajszolással karriert csináljunk. Az ifjúság magamagának élése különböző bálványait kell lerombolnunk, ha egy egészséges világnézetet akarunk kialakítani. Sajnos, az ifjúság nagyobb tömege még ezek előtt a bálványok előtt éli azok tiszteletében kimerülő saját életét.

Küldetésünket kell felismernünk. Ennek tüzeiben tudjuk magunkat elveszíteni. Ott kezdődött az erdélyi magyar ifjúság önálló világnézetének kialakulása, amikor multunk őszinte megismerése, jelen állapotunk kendőzetlen képe és a jövőbeni életlehetőségei felé kezdettünk fordulni. Ősz-

wönösen ismertük fel, hogy világnézetünk kialakításában, küldetésünk felismerésében ez a három pillér nélkülözhetetlen. Ma a gondolkozó, eszmélődő, ébredező erdélyi magyar ifjúság egyre növekvő táborát három dolog érdekli különösen: a magyar mult, a magyar jelen és a magyar jövő. Ezt mindenki természetesnek gondolja, de közte és apái közt e három sík szemléletében óriási különbség van. Hazugságtól mentesen akarja ismerni a magyar *mult egész területét* a rózsaszín dicsben tündöklő „nemzeti történelem“ helyett. Nemcsak azt akarja tudni, hogy mikor győztünk, mik voltak nemzeti jellemünk ragyogó oldalai, kik voltak az eszményképül odaállítható nemzeti nagyságok, sokkal inkább kutatja a bukásokban, a gyengeségekben, a faji tragédiánkban rejlő multat; a történelem alakjaiban nem eszményképet, hanem embert keres. Nem annyira dicsőíti a multat, mint inkább vádolja.

A világháború sodró szele tépte le a kendőt az ifjúság szeme elől, nemcsak azért, hogy a multat lássa józan hidegséggel, hanem, hogy a jelenben is így nézzen szét. Az ifjúság nem ismer tekintélyt, mert hite megingott a tekintélyek által adott hazug képek tiszteletében. Maga akar látni a saját szemével. A jelenben élő látók közül azért fordul ösztönös erővel azok felé, akik bizonyos „hivatalos fórumok“ által még nincsenek elismerve, de akik ösztöntén tárják fel a jelen kérélelhetetlenül halálos fekélyeit.

Semmi szín alatt sem szabad elítélni az ifjúságot, ha a magyar sebek okát keresi, ha tisztába akar jönni a magyar betegségekkel. A faj legyőzhetetlen, ösztönös életereje sodorja az új életességeket a megtámadt *beteg helyek* felé. Ha van örvendetes jelenség a mai ifjúság gondolkozásában, a legörvendetesebb ez, mert ez tesz lehangosabban bizonyosságot a faj és az ifjúság életereje mellett. Az a mai ifjúság barátja, aki sebeket mutat neki. De életgyilkos az, aki fél attól az ifjúságtól, amelyik kritizál, amelyik látni akar, amelyik ösztönös erővel keresi a sebet, ahová a gyógyító erőt vigye. A magyar fajt megújító, egészséges élet áramlása az ifjúságban megindult. Azok a felnőttek, akik nem látják ezt meg a mai ifjúságban, vagy nem ezt látják meg az ifjúságban, elvesz-

tettek vele minden kapcsolatot, mert félre állottak az élet vonalából, de igazi tiszteletet találnak az ifjúság részéről azok, akik mernek büntbánni és akik mernek újra kezdeni.

De azért, ha a mult és jelen homályos foltjai felé fordul is a szemünk, nagyon megbecsüljük a magyar nagyságot, a magyar léleknek jellemében, kultúrában, életformában való hamisítatlan kifejeződését. Éppen azért van a mai erdélyi magyar ifjúságnak fogékonyabb érzéke az iránt, ami magyar, mert kezdi látni a magyar sebeket és tudja, hogy a magyar test sebeit csak az gyógyítja meg, ami tiszta magyar. Idegen test nem minden esetben válhatik egészséges életépítő orgánummá egyetlen életességben sem.

A mai erdélyi magyar ifjúság kezd beszélni jövődőről is. Meggondoltan, higgadtan, számvetéssel. Tudja: életereje drága kincs. Elpazarolni nem szabad. Bizakodóan, mert a mult szemlélete a jelen diagnózisához gyógyító erőt ad neki. Már felpattantak itt a csirái annak a gondolatnak, hogy a sajátos jellegét minden tekintetben felismerő, tápláló és kifejező faj előtt biztos jövődő áll. Ez egyetemes élet-törvény.

Minden életességnek más életességekkel való kapcsolatra van szüksége, ha élni akar. Az erdélyi magyar ifjúság keres, hogy megtalálja egyes egyedeinek egymással való egészséges, szerves életkapcsolatát. A magyarság jövődő szellemi vezetőinek nemcsak egyakarató agynak és idegrendszernek kell lenniök, hanem szerves kapcsolatban kell állaniok az erdélyi magyar test minden szervével, életkérdésével, társadalmi osztályával. Élniök kell az egyházakkal, a kulturális intézményekkel, részt kell venniök a gazdasági, ipari, mezőgazdasági élet forgatagában, teljesen bele kell hatolniok mindenbe, ami fajilag egy vele. Keblükre kell ölelniök az egész magyarságot társadalmi, foglalkozási különbség nélkül. Ez az élet által támasztott követelés beteljesítése iránt vannak, akik az első lépéseket megtették. Itt biztos ismerésre, nagy önmegtagadásra és sok szeretetre van szükség.

Természetesen hazug és életellenes lenne ez a kialakuló életstílus, ha csak magára a magyarságra nézne és nem számolna az

Erdély földjén és a vele egy országban élő más népekkel, ha nem venné tudomásul azt az alkotmányos és politikai életet, amibe jelene bele állította. Életellenes merénylet lenne bele nem helyezkedni a romániai magyar kisebbségi sors kereteibe, izgatni a fennálló államrend és jogi forma ellen. Öszinteséggel merjük írni, nem is volt ez soha szándéka és gondolata ennek az ifjúságnak.

Csak természetes, hogy érdeklődésünk köre túlterjed az ország határain, nemcsak azért, hogy belekapcsolódjunk, — minden politikai vonatkozástól teljesen mentesen — Románia határain túl, két világrész sok-sok országában folyó magyar életbe, hanem azért is, hogy világviszonylatokban

lássuk meg, mik a mi sajátosságaink, mennyit érünk; mi a hivatásunk a politikai határokon felül álló magyar lelki életben, a népek nagy versenyében.

Igy bomlik ki élettámasztó és életet hordozó erővé, egészséges világnézetté az a sok megremegés, sejtés, gondolat, ami el van rejtve minden erdélyi magyar ifjúságban, ami ébred sokakban, ami kezd megszilárdulni mind több és több hordozójában.

Ez az az ideologia, ami egygyé tehet, aminek sugallata alatt önmagunk maga akarását elveszítve biztos jövőendő szolgálatára indulhatunk.

Sepsiszentgyörgy, 1930. január.

Az erdélyi magyar ifjúság kapcsolatai a néppel

Irta: Demeter János.

Az igazságosabb és korszerűbb társadalmi berendezkedés kialakulását sokáig csak egyirányú tevékenységgel igyekeztek előmozdítani: megnyitották valamennyi társadalmi réteg előtt a földi javak megszerzésének és arányos megosztásának *külső* lehetőségét. Ezzel párhuzamosan azonban megfeledkeztek arról, hogy az eddig elhanyagolt tömegeknek jobb módja, emberibb élete által igényelt szellemi fejlettségnek és ismereteknek terjesztését felkarolják. Hosszú évtizedek tapasztalata oktatta ki arra az emberiséget, hogy a szociális egyenlőség kiépítésénél a népkultúrának és a szellemi érettségnek bizonyos méretű színvonalra éppen olyan nagy horderejű, mint a szükségelt társadalmi reformok, szervezetek és intézmények úttörő munkája. Ennek felismerése természetesen a nép művelését, szervezését, nevelését sürgette s e szellem hatotta át és lendítette fel a megfeneklett szociális mozgalmakat, amelyek csakhamar közös, nagy világrámlattá szélesültek.

A szociális gondolat új meglátásának és irányának népszerűsítéséhez nagyban hozzájárult a nyugati társadalmaknak a haladás iramában ért ellankadása. Új eszméket, a kultúra új, ismeretlen forrásait nélkülözték, az eszmék felvetésében, a kul-

túra egészséges továbbépítésében kifáradt társadalmak és a megújíthatatlan szomjuságával a kitermeletlen népilélek mesés gazdagságához menekültek. Az ismeretlen kultúrelemek s egyéb erők befokozásának és a szellemi felfrissülés érdekében való értékesítésüknek törekvése is elsősorban a nagyarányú és állandó népnevelés feladatával találkozik. Ezért az igazságosabb társadalmi berendezkedés jegyében indult mozgalmak legelső konkrét célkitűzése, hogy szervezkedéssel, népneveléssel, a legelmaradottabb zúgoknak kultúrával való kiszellőztetésével tömörítse *életerős és igazságos* szervezetté az emberi közösség tagjait.

A körülöttünk élő népek szociális mozgalmainak világrámlatában mi sem maradhatunk sem világnézetekkel, sem kifáradással, vagy balsorssal igazolt közönyösségünkben. Mert az erdélyi magyarság körében nem azért szomjuzzák mind fokozottabban a szociális gondolatot, hogy ebbe a világrámlatba belekapcsolódjunk, nem a nyugati népek üres majmolásának élvezete csüng felénk, hanem a szociális gondolat önmagával való magyarozatán kívül (e nagy világtörténelmi folyamattal összefüggő) nemzeti érdekek is indítanak a szociális gondolat új igényei szerint való

belső megmozdulásra. *Nálunk az erdélyi magyarság léteérdeke követeli és mind hangsúlyosabban a nép széles rétegeinek szervezését, nevelését.*

Mindig ez a társadalmi rétegünk volt az, amely a szociális gondolat áldásait, a kultúra új vívmányait és azoknak jótéteményeit leginkább nélkülözte. Ez eddig jelentősége, értéke és termelő munkája által szerzett érdemei, a nemzeti közösség érdekében hozott áldozatai ellenére a legnagyobb szegénységben, a legnagyobb kultúrátlanságban szenvedett. De az elhanyagolt erdélyi magyar falu és iparos, munkás társadalmunk jelentőségükben folyton növekednek; rövid pár évtizeden belül bástyái lesznek a magyarság minden faji sajátosságának és értékének, ahova niestertésesen és sikeresen romanizálódó városainkból fokozatosan visszavonulunk s ahonnan a jövőre nézve minden erőnköt meríthetjük. Az erdélyi magyarságnak túlnyomó százaléka földműves, iparos és munkás elem, intellektuális osztálya rohamos arányokban hull el s a rohanó évek csakhamar odajuttatnak, hogy ez a nép fogja majdnem kizárólag nemzeti társadalmunkat alkotni, ennek kultúrájától fog függeni kultúránk és intézményeink fennmaradása, jólététől pedig életszínvonalunk. Tehát a nemzeti érdekek szempontjából is a magyar nép életviszonyaira kell minden gondoskodó vezetésnek tekintetét irányítani; szervezésével, nevelésével bekapcsolni sorsát az erdélyi magyarság nemzeti közösségébe.

E kérdésnek van egy hasonló természetű más megvilágítása is.

A hatalmas erővel ránkzúduló fojtogató politika mind lesújtóbbnak mutató gazdasági, kulturális és egészségügyi kihatásai ellen csak gazdasági forrásaink legmodernebb kitermelésével, kulturális erőink legnagyobb értékéig való felfokozásával, népszerűsítésével, az egészségügyi ismeretek széleskörű terjesztésével védekezhetünk. Ezek a gazdasági erők, kultúrforrások mind e hatalmas emberanyag rejtett tulajdonát képezik, csak tőle várhatunk lélekéből gyökerező új erőket, friss, bátor nekilendüléseket. A külső támadásokkal szemben egyetlen pajzsa van az erdélyi magyarságnak s ez a belső erők mennyiségének és minőségének fokozása, ami né-

pünknek e küzdelembe való felvonultatása nélkül hiú ábránd marad.

Történt-e nálunk ilyen irányban lépés? Határozottan állíthatjuk, hogy e világáramlat szele Erdélynek a haladás iránt fogékony szellemét is megérintette, mind eddig azonban nem tudott jelentőségének arányában kibontakozni. Bár egy-két szóraványos esettől eltekintve mindenki hangsúlyozza az erdélyi magyar falu és iparos és munkás osztályunk jelentőségét a magyar faj erdélyi útjában, azonban a *politikai célszerűség belátásának ezen felül még világnézetből táplálkozó mély érzésre, vellelésre van szüksége.* Tagadhatatlan, hogy az erdélyi magyarság vezető körében a népnek a szociális gondolat jegyében induló megszervezése és nevelése iránt meg van ez a belátás, de az is bizonyos, hogy ez az új evangélium csak közéletünk érzésvilágának, gondolkozásmódjának gyökeres reformja után számíthat lelkes fogadtatásra, kitörő öröme és gyakorlati érvényesülésre. *Az új gondolkozásmód, a szociális kérdésekből táplálkozó új ideológia biztosíthatja csupán azt a közhangulatot, a társadalomnak azt a lelki állapotát, amely nélkül a célszerűség legmeggyőzőbb érveivel, sőt a hatalom legfenyegetőbb eszközeivel sem tudja egy eszme a társadalomra kényszeríteni magát.*

Szerencsére a nagy tömegekben öntudatlanul, annak egyes rétegeiben már tudatosan felgyűlt ez a hangulat s csak egy olyan generáció eljövételére várnak, amely sohasem állott más irány szolgálatában, amelynek ez az első és egyetlen meggyőződése és így a magyar falu általános, bizakodó örömeinek érzései között vállalhatja a nép szervezésének, oktatásának és nevelésének feladatát. Ezt a háborús társadalmaktól megkímélt, ideáljaiban nem csalódott generációt várja az erdélyi magyarság, amely új eszméivel frissen, életerősen, életkedvvel s a népben eddig nem ismert erők felfedezésének örömeiből sugárzó optimizmusával szövik ki az életbe új életet és jövőt hirdetve. Ezt a generációt, az ifjúságot keressük mi is ebben a szerepében.

Az ifjúság ideológiájának mélységét nem lehet kizárólag tevékenységének intenzívítása alapján mérni. Már azért sem, mert azt a generációt, amely felkészültségénél fogva vezetésre hivatott s amelyre mi is

gondolunk, leginkább főiskolai hallgatóink alkotják, akiket pedig tanulmányaiknak sokasága, sőt az életfenntartás küzdelmei is igénybe vesznek s így a fizikai idő elégtelen volta gátolhatja törekvéseiben. Továbbá nemzeti alapon való szervezkedésnek akadályai is méltánylandó magyarázatként jöhetnek tekintetbe, mert a népnevelés programja csak felekezeti, vagy más egyesületek szellemének szűkreszabott korlátai között lehetséges. De az a tény, hogy a külső körülmények kedvezőtlen volta és mostohasága ellenére is a kezdet nehézségein áttörtetett akciók működnek szociális és faji életünk modern kiépítéséért és e kettő összhangbahozataláért, fenn hirdeti, hogy az erdélyi magyar ifjúság — természetesen kezdetben nem tömegekre gondolunk — megtalálta új hivatásának útjait.

A karöltve haladó szociális és nemzeti munka feltétele: azoknak a problémáknak az ismerete, amelyek sürgős megoldás után áhítoznak s amelyek szociális bajainkat és nemzeti életünk tévedéseit jelentik. E gondolatmenetben elindulva az ifjúság is e problémák felfedezésére, *tereptanulmányozásra* törekedett. A Székely Társaság ifjúsági csoportja, a Dávid Ferenc Egylet és IKE közreműködésével s ugyanakkor a Katolikus Népszövetség Ifjúsági Szakosztálya a múlt évben szociografiai kérdőíveket állított össze s azoknak részletkérdésein át próbált bevilágítani a falusi élet nélkülözéseinek és szükségéinek nagy, ismeretlen világába. Gazdasági, kulturális, egészségügyi, művészeti s hasonló jellegű kérdéscsoportokra bontották a népeletet és statisztikai részletek mellett az *egyéni megfigyelésre való ösztökéléssel igyekeztek az ifjúságot rávezetni a nép szenvedéseinek, nyomorának, nélkülözéseinek, műveltségének és szükségéinek a társasközösség magasabb szempontjaiból való vizsgálatára*. A kérdőíveket szétszították a vidéki tagok között, kik közül körülbelül huszonzötön komoly tanulmányszámba menő dolgozatot nyújtottak be. A Katolikus Népszövetség ugyanakkor ifjúságunk nevelkedése nemzetietlen irányának veszedelmére is igyekezett ráterelni annak a generációnak figyelmét, amely a közel jövőben hivatva lesz minden energiájának befektetésével, legjobb tudásának al-

kalmazásával e kérdések lényegét operáció alá venni. Kétezer lei pályadíjat tűzött ki az erdélyi magyar ifjúságkasság magyar kulturális alapon való megszervezésének tervezetére, amelyre két, közel 40 oldalas kidolgozás érkezett be. A Székely Társaság ifjúsági csoportja igen eredményesnek bizonyult eszközzel — személyes úton — törekszik iparos osztályunk körében az egységes magyar öntudat kialakítására és szociális nevelésére. Mintegy 45 főiskolai hallgatót kért fel a kolozsvári magyar tanoncok hetenkénti privát rendszeres oktatására, gondozására olyan formán, hogy minden főiskolai hallgató hetenkénti látogatást tesz egy inasnál s olyan ismereteket és szellemet terjesztenek körükben, amelyeket úgy az elemi oktatás, mint a tanonciskola felsőbb kényszerre kénytelen negligálni.

De mindezeknél nagyobb méretű, tervszerűbb az a népnevelő munka, amit Balázs Ferenc kezdeményezésére és irányítása alatt a Dávid Ferenc ifjúsági egyesületek vidéken kifejtének. A Balázs Ferenc által rendeztetett vallásos, ismeretterjesztő, népművészeti társadalmi jellegű népkonferenciákon több mint 21 keresztúrkörnyéki falú 200 legénnyel képviseltette magát. A székelykeresztúri kört 5 csoportra osztották és a nyár folyamán ezek közül négyben irodalmi, földrajzi, történeti, gazdasági tárgyú műsoros estélyekkel, csürdögölő versennyel és játékokkal tarkított ifjúsági napokat rendeztek. Megvalósították a vándorkönyvtár intézményét, vetítőgépekkel járták végig a falvakat s mindezeknek a legnagyobb jelentősége, hogy áttörték a legellentállóbb, a legelkeserítőbb fronton, a közöny és érdektelenség állásain megnyitották a lelkeket a további népmozgalmak szívesebb vendéglátására.

Ez az akció az eredmény mind gazdagabb ígéretének, a kilátások mind szélesebb horizontjainak szuggesztíója alatt fejlődik, tökéletesedik és szélesül. Sajnos, ez az egyedüli ifjúsági mozgalom, amely átlépi a tapogatózás vonalait és komoly népnevelő munka elnevezésére tarthat igényt, amely minden hasonló természetű programnak a kezdet nehézségeivel való megbirkózásokból levont értékes tanulságokkal szolgálhat. A közeljövőnek feladata, hogy a nép és az ifjúság egymásra utalt-

sága által is szomjuzott kapcsolatok minél barátságosabb és termékenyebb kiépítését előmozdítsa.

Bár az ifjúság megdicséresésének rovatába még kialakult pozitív munkát el nem könyvelhetünk, megtaláltuk azonban annak az ideológiának csalthatatlan jeleit, amelyek korunk és különleges helyzetünk új adottságainak felismerését hordozzák magukban s így reményt sugároznak kisebbségi életünknek beláthatatlan távlatába. Megtalálták a külföldről felénk

áramló nélkülözött szociális irány és az erdélyi magyar kisebbség önvédelme között a kapcsolatokat, igazságosabb társadalmi berendezkedést, szociális egyenlőséget, emberibb életet és erdélyi magyar gondolatot hírdetnek. Ez a kettő meg fogja termékenyíteni egymást és a szociális tartalommal megújított magyar gondolat a nép széles rétegei előtt, a magyar gondolat által is támogatott szociális haladás pedig vezető és intellektuál körökben fog nagyobb összefogó vonzóerőt jelenteni.

Az erdélyi magyar ifjúság feladata a kisebbségi autonómia területén

Irta: Dr. Fábian Dániel.

A haladó szellemű magyarországi fiatalság egyik vezére, Dr. Fábian Dániel, a budapesti Bartha Miklós Társaság ú. v. etnöke megtisztelt minket avval, hogy e cikkét küldte nekünk. Iránytmutató gondolataira még visszatérünk.

Mostanában az erdélyi lapokban mind komolyabb megbeszélés tárgya lett a székelymagyar autonómia problémája. Kétségtelenül igaz, hogy az autonómia jogi szankció nélkül illuzórikus is lehet, ennek biztosítása és kiharcolása azonban a magyar kisebbségi politika irányítóinak a feladata. Az erdélyi kisebbségi fiatal generációnak a feladata, hogy ezt a jogi autonómiát sokkal mélyebb, lelki, gazdasági és kulturális alapokra fektesse. *Ebben látom a kisebbségi magyar fiatalság feladatának lényegét.* Ennek a történelmi feladatnak csak úgy felel meg, ha a maga reális adottságait az előtte járó generációk mentalitásától függetlenül, saját szemével látja és kikutatva a kisebbségi élet valódi tennivalóit, azoknak építésére indul el. *A kisebbségi fiatalság első feladata, hogy a megváltozott idők diktálta ideológiai átértékelést elvégezze sajátmaga számára.* Soha tisztábban látó szemre, hideg racionális gondolkodásra, minden ködös illuziótól mentes társadalmi és faji szemléletre nem volt szüksége egyetlenegy generációnak sem, mint a kisebbségi élet nehéz feladataira elhívott új magyar ifjúságnak.

Az első történelmi jelentőségű érzés, a amit évszázadok új magyar vitalitását megalapozó erejűvé kell duzzasztani pályástól az aggastyánig, gróftól a parasztig,

kitörülhetetlen és elhomályosíthatatlan tüzes bélyegét besütni: a faji érzés. A faj az a reális megdönthetetlen vérségi és népiségi adottság, mely állam és nemzethatárok változása ellenére örökké pozitív valóság. A faji érzés új kollektív öntudattá válnó kiépítésében épülnek a kisebbségi magyar élet fundamentális új lelkierői. Különösen fontos és kiváltképpen ki kell hangsúlyozni ezt a magyarságnál, melyet vallási különbségek, sokszor etnográfiai különbségek és társadalmi ellentétek tulságosan heterogénné tettek. *Ez a faji érzés nem egy gyűlölködő, sértő, más fajokkal ellenséges érzületre hangoló lelkiség, hanem mások jogos emberi értékeinek és érdekeinek elismerése mellett saját faji értékeinknek történelmi kollektív tudata.* Ez a faji érzés a magyar nyelv áhitatos rajongásában, a magyar ethnikum alapos ismeretének és feldolgozásának kiolthatatlan vágya, és pozitív munkálása. A faji érzés építheti ki az egynyelvű nép belső faji szolidaritását, ez adhat annak tisztult etikai tartalmat s megdönthetetlen érzésbeli abroncsot. A magyar szolidaritás tiszta lobogóját kell hordozni az erdélyi kisebbségi fiatalságnak, de ez a lobogó álljon be az erdélyi népek közös szolidaritásába is.

A modern élet szociális analízise megtantított bennünket arra, hogy a társadalmi

és faji szolidaritás mindaddig fikció, üres szólam, amíg belső reális, szociális tartalma nincs. A magyar ifjúságnak éreznie kell hogy a magyar szolidaritás gondolatát az osztály uralmi mentalitástól mentes, legszélesebb gazdasági és politikai demokráciában valósíthatja meg. Azért első kötelessége a magyar és székely tömegek szociális helyzetének alapos megismerése, a rajtuk való segítői mód felkutatása. Le kell omlani a válaszfalaknak, amik eddig a parasztot a munkástól, s mindkettőt a középosztálybelitől elválasztották. *Nem a lereszkedés, hanem a testvéri őszinte találkozás az igazi kötelessége a magyar ifjúságnak.* Meg kell érteni a munkásság külön törekvéseit és azt a magyar kisebbség fejlődési horizontjába kell állítani.

Mindenekelőtt és mindenekfelett, túl a lírán és minden érzelmi feszültségen, *a magyar kisebbség gazdasági autonómiáját kell kiépíteni.* E ponton válik el, hogy ez a kisebbségi fiatal generáció tud-e egy radikálisan új, történelmileg örökértékű missziót vállalni, avagy marad azon az úton, amelyen az előbbi generáció járt, jobban, vagy rosszabbul folytatják azt, amit azok elkezdtek. A gazdasági szolidaritás eszméjének realizálását kell kiépíteni, *aparasztság, munkásság, az intellektuel-réteg speciális érdekképviseleti szervezeteiben.* Hatalmas szövetségi mozgalomban kell egyesíteni az egyéni különállásra nevelt parasztot, hogy egy nagy vonalú gazdasági közösség építő tagja legyen az új magyar paraszt. Ki kell építeni a *hitelszövetkezeteiket*, hogy a kisebbségi élet gazdasága mentesítse magát a mindig hazafias színű, de kizsákmányoló tendenciájú bankokrácia pusztító nyomása alól. Kisebbségi magyar élet követelményeire kiformált gazdasági program kidolgozása és annak megvalósítása a következő feladat.

Mindazt a funkciót, amit szerencsésebb népeknél az altruista jellegű bankok, vagy az állam végeznek el, a kisebbségi életben az autonóm szövetségi szervezeteknek kell betölteni. Valószínű, hogy a hivatalnoki állások jóidőre kiskokú elhelyezkedést biztosítanak a kisebbségi intelligenciának. Ez nem teheti lemondóvá, elkeseredetté, hanem az új életformák alkotására, az új feladatok megvalósítására életszemléletnek teljes megváltozását kell eredményez-

nie. A kereskedelem, ipar, mezőgazdaság az egész magyar gazdasági autonómia lehetőségei kínálkoznak olyan térül, amelynek keretei között egy független, haladó szellemű, nagy szociális missziót teljesítő új magyar értelmiségű réteg kialakulhat. *Csak egy ilyen réteg tud a kisebbségi élet öncélú valódi, társadalmi és politikai feladatainak megfelelni.* Csak ez biztosíthatja a magyar kultúra egészséges fejlődését és kiterelvényesedését. *A gazdasági szakemberek kitermelése, a gazdasági szabad pályák meghódítása, ez lehet a jelszó a kisebbségi fiatalság számára.* Csak így tudjuk a felekezeti erők sokszor veszedelmesen divergáló s a magyarság és székelység reális népi erejét csökkentő hatását eredményesen kompenzálni.*

A gazdasági élet szabadversenyébe kell bevinni a faji érzés és faji szolidaritás, gazdasági demokrácia és szociális szellem hatalmas lelki erejét, hogy a magyarság ezen új erőforrásaiból a kisebbségi életnek új megdönthetetlen és kikezdhetetlen gazdasági erődítményei, társadalmi falankszai és kulturális meggazdagodása származzanak. *Soha súlyosabb, kétségbeejtőbb, de nagyobb s emberibb feladat nem várt még egy faj fiatalságára sem, mint a kisebbségi magyar fiatalságra.* Faji alapon megszervezett egyesületek komoly szemináriumi és kulturális munkáiban kell kitermelni azokat a tudományos és gyakorlati módszereket, melyekkel felszerelve nemcsak konzerválni tudjuk eddigi faji erőinket, hanem megsokszorozni és kulturális és gazdasági hódító erőkké kiszélesíteni.

Amelyik generáció tisztán látja hivatását és van bátorsága annak reális kiépítéséhez, történelmet csinál; ha ezt elsikkasztja, destruktív árulója fajtájának s haladó eszmék emlegetése mellett is a hódító haladó élet retrográd ballasztjává lesz. De új magyar ifjúságnak reális látással, fajtájának valódi belső autonómiáját, Erdélynek új egységét, Középeurópának egy magasabb öntudatú történelmi szemléletét és egy új emberi szolidaritás eszméjét kell hordoznia. Amelyik faj előljár, munkája építés, ereje a szolidaritás, az örökéletű és elpusztíthatatlan.

(Budapest.)

* Ez a veszedelem nálunk nem olyan fenyegető, épen a felekezetek faji gyökérezeténél fogva. Szerk.

FIATAL MAGYAROK

A magyarság mai helyzete a létfenntartás ösztönével sürgeti a magyar faj európai hivatásának átértékelését és a régi gondolkozásmódnak és világlátásnak a történelmi szükségyszerűség követelte megváltozását. Lapunk számon akarja tartani a különböző körülmények között élő egyetemes magyar fiatalságnak minden olyan megnyívnulását, melyben ennek az új magyar öntudatnak és világlátásnak a körvonalai bukkannak elő.

Új Magyar Föld.

„A magyar föld sűrű, gomolygós, nehéz levegője nyugtalanítja fiatal lelkünket. A mérhetetlen súlyokká nehezült magyar bánat izsítja agyunkat. A végtelen magyar pusztákról rövid koporsók ezrei, korai rokkantak görnyedt teste, piros rózsás arcú leányok halálraszánt fiatalsága teszi álmatlanná éjjelünket. Nem jövünk régi, elzokogott, kijagatott sirámokkal. Lelkünk nehéz súlyával, fanatikus hittel döbbenünk, magyar fajta, lomha testedre, mert mi hiszünk rendeltetésedben és mert a te szebb, emberi jövődben teljesedik emberivé a mi életünk is. Életté, emberi tetté, kultúrává, szociális igazsággá akarunk itt mindent teremteni, ami magyar.“

Ezek a bevezető, célkitűző sorai az Új Magyar Föld című röpiratnak, melyet a magyarországi Bartha Miklós Társaság adott ki ezelőtt pár hónappal. Az idézett sorokban összesűrítve látjuk e Társaság megalakulásának okát, munkájának programját és fennmaradásának célját. Időben nemrég működik, de a magyar életben máris kezd súlyt lenni. Elveinek propagálására most adta ki ezt a röpiratát, mely mindössze 80 oldal terjedelmű s mégis a magyar jövőépítés szempontjából fontosabb talán, mint az utóbbi időben megjelent magyar szépirodalmi könyvek összessége. A Társaság az Ady „korán vénült“ fiataljaiból alakult, a Szabó Dezső nemzedékének tagjaiból, akik elindultak, hogy ott keressék a magyar jövőendő kibontakozását, ahová a nagy nemzeti elzuhanások utalnak: a demokráciában. Hozzányúl a Társaság ehhez a kénves kérdéshez, azzal a bátorsággal, azzal az elszánt-sággal, mely kész elviselni a „destruktív“, a „demagóg“ és más efféle hivatalos jelzőket is, csakhogy odakiáltassa az elvakult vagy nem látó hivatalos vezetőségnek a kétségebeesett „megállj“ t. És nem azért kiált, hogy üres, negatív kritikát gyako-

roljon, hanem azért, hogy ő mutasson új utakat, hogy megtegye a pozitív, alkotó munka legelső nehéz, pionir lépéseit, hogy elindíthassa a magyarságot a jövőendő útján. Nem mond újat és mégis újat mond: azt mondja, amit Széchenyi és Kossuth mondtak, csakhogy mindezeket a világháború utáni magyar élet szörnyű, parancsoló szükségű törvényei erősítik és teszik egy egészséges jövőendő „conditio sine qua non“-jává. Ezelőtt 80—100 esztendővel volt idő talán a halogatásra — ma nincsen: *a magyar faj élet-halál kérdése ez: vagy demokrácia, vagy megsemmisülés.* Az egész röpirat azt a bizonyosságot leheli, hogy a cikkírói és a szerkesztői, a tudományos felkészültség minden fegyverével, a magyar jövőendőkeresés sikerének fanatikus meggyőződésével igyekeznek felelni az eléjük meredező szörnyű kérdésre: van-e jövője a magyar fajnak és ha igen, mi szükséges e jövő biztosításához? És a felelet hasonló az axiómává lett Montecucolli igazságához: *a magyar jövőendő biztosításához szükséges: először is demokrácia, másodsor is demokrácia és harmadsor is demokrácia.*

Az egész röpiratnak ez a központi kérdése. Az egyes cikkek, tanulmányok feltárják előttünk a magyar élet anachronizmusait, a magyar paraszt irtózatosságot, azt az alapnélküli társadalmi berendezkedést, mely lóg a levegőben, mert nincsen biztos fundamentuma. Az ötmillió magyar parasztságnak nincsen jelene, sohasem volt múltja és nincs jövője mindaddig, míg a mai ferde, középkori felfogás uralkodik. Tehát ezt a nagyrészben feudális világnézetet kell megváltoztatni; a régi korhadtt, arisztokrata ideológiát kell felcserélni egy új, egészséges, demokratikus ideológiával. Ennek az ideológiának legfőbb parancsa, *egy osztályuralom nélküli, egészséges fejlődésű élet, a magyar dolgo-*

zók érvényesülését biztosító társadalmi be-
rendezkedés. Ehhez kell egy új jobbágyfel-
szabadítás abban az értelemben, amint azt
Orsy Attila rövid tanulmányában kifejti,
kell továbbá a népléleknek, a magyar pa-
raszt szellemi és fizikai képességeinek teljes
kifejlesztése, az irodalom és a művészetek
megreformálása a magyar néplélek szem-
pontjából. Szükséges a magyar élet minden
síkjában egy olyan munka, mint a Bartók
és Kodály munkája, mellyel a magyar ze-
nei sajátosságokat kiemelték az elfeledett-
ségből a világ érdeklődésének homlok-
terébe.

Ezeknek az elveknek a köztudatba való
átvitelét, illetőleg megrögzítését akarja a
Bartha Miklós Társaság. Egy ideológiai
harc; mentes minden politikától, olyan
küzdelem, mely az „új magyar kultúráért”,
az igazságos magyar társadalmi rendért
folyik. A magyar faj sajátos érdekeit, min-
den más fajétól különböző tulajdonságait
akarja védeni és érvényesíteni. Ennek a sa-
játos fajiságnak teljes érvényesítést állítja
oda a bel- és külpolitika elengedhetetlen
követeléseiül.

És itt a magyarság világpolitikai szere-
pét tárgyalva, érint minket, erdélyi magya-
rokat egy olyan eszmével kapcsolatban,
mely talán az egyetlen lehetséges megoldá-
sát adná a mi sorsunknak. Fábrián Dániel
„Európa jövője és a magyar paraszt” című
tanulmányában, nagy és szélesvonalú me-
galapozással fejt ki, hogy a magyarságnak
Kelet-Európa felé kell orientálnia. Ezt pa-
rancsolja minden érdeke, fajisága, értékei-
nek kifejlesztése és megvédelmezése. Nyu-
gat germán s latin kultúrája halálos öleléssel
igyekszik megfojtani; a germán imperializ-
mus politikailag is állandó veszedelmet je-
lent reá nézve. Másik oldalról viszont az
oroszbolsevizmus fenyegető réme döbben
eléje, mely hasonlóképpen teljes negációja a
magyar jövődönnek. Tehát a jövődön min-
den parancsoló szüksége arra kényszeríti
a magyarságot, hogy hagyjon békét a nyu-
gatnak, épen elege volt a germán orienta-
cióból. E helyett forduljon azon államok
felé, melyek hasonlóan fenyegetett helyzet-
ben vannak a germán kultúra és germán
imperializmus, valamint az orosz bolseviz-
mussal szemben.

Ebből a szempontból tárgyalja Fábrián
a Coudenhove-Calergi gróf Páncurópa

koncepcióját és a Kossuth Lajos dunai kon-
föderációs tervezetét. Megállapítja, hogy
ez a tervezet ma épen olyan aktuális, sőt
talán még aktuálisabb, mint 1862-ben, mi-
kor nyilvánosságra került. Ma is épp oly
szükség van arra, hogy a közép- és kelet-
európai államok egy szövetségbe tömörül-
jenek, mint a Kossuth idejében.

E közép-, illetve kelet-európai államszö-
vetség szükséges voltát nemcsak a germán
kultúra és imperializmus, illetőleg az orosz
bolsevizmus igazolja, hanem a gazdasági
érdekek is ezt parancsolják. Ma már vilá-
gosan látható, hogy a közép- és kelet-euró-
pai gazdasági életnek a nyugateurópaival
homlokegyenest ellenkező érdekei van-
nak. Közép- és Kelet-Európa államai túl-
nyomóan agrárállamok, akiknek fontos ér-
dek, hogy egységes vámunióba, egységes
gazdasági szervezetbe tömörüljenek, vi-
szont Nyugateurópa gazdasági élete ipari
és kereskedelmi elsősorban. *Tehát e koalí-
ció úgy kulturális, mint politikai, illetve
gazdasági szempontból is nagyon szüksé-
ges.* Következésképpen Magyarország kül-
politikájának egyik legfontosabb feladata,
hogy keresse a megegyezés lehetőségeit
elsősorban az utódállamokkal s aztán a többi
keleti, illetőleg közép-európai országokkal.

Ennek az új orientációnak nagyon sok
fontos következménye lenne; elsősorban
az, hogy a kisebbségi életben levő magya-
rok kedvezőbb helyzetbe kerülnének. Az-
után a magyar kultúrában hozna egy na-
gyon is fontos, döntő változást: a germán
kultúra alól felszabadulva, megfordúlna a
kulturális gondolkodás és ezentúl nem az
lenne a főcél, hogy Spengler nyugati de-
kadens kultúráját erőszakoljuk a magya-
rságra, hanem éppen megfordítva: *az új
kultúrát a magyar lélek, a magyar faj bel-
ső élettörvényei szerint alkotni meg.* És mi-
vel a magyar faj legsajátosabb tulajdonsá-
gai a magyar parasztban vannak meg, az
*új magyar kultúra alapja nem lehet más,
mint a magyar paraszt, a magyar falú.* A
város romboló hatását a falú egészséges le-
vegőjével kell ellensúlyozni, mert a falú az
alapja a magyar kultúrának és nem a nyu-
gati dekadens kultúrát hordozó városi
elem.

Hogy a falunak, a magyar parasztnak
milyen kulturális értékei vannak, az leg-
jobban látszik a zene terén, hol Kodály és

Bartók gyűjteményei valóságos forradalmat idéztek elő. Ehhez hasonlóan kell a jövő magyar generációjának kiemelni a magyar paraszt többi kulturális értékeit is.

Ez a központi gondolata nemcsak ennek a nagyon érdekes tanulmánynak, hanem úgyszólván e köré csoportosúlnak a röpirat többi cikkei is. Leszámítva e gondolatból a jó adag optimizmust, ami a magyar paraszt európai jelentőségére vonatkozik, el

lehet mondani, hogy ez a koncepció az egyetlen lehetséges logikus tervezetét adja a magyar jövőendő építő munkájának. És amikor melegen ajánlom e röpiratot minden magyar főiskolai hallgatónak, felhívok mindenkit, jusson eszünkbe, hogy „nem egyéni akarásokért, hanem magasabb rendeltetésből, fajtánk élniakarásáért és nagy küldetéséért“ küzdünk, harcolunk és élünk.

Biró Sándor.

Üttörő fiatalok.

(Szlovenszko magyar ifjúságának munkája a „Vetés“ tükrében.)

Azok az új arcú magyarok, akik ma Csehszlovákiában a „Sarló“-ba tömörülve adják ki a „Vetés“-t, a század első tíz évében születtek, a világháború zűrzavaros kaoszában nőttek fel és az impériumváltozásokkor, elszakítva az eddig gondolatokat kitermelő Budapesttől, gyökértelenül és magukra hagyatva állottak Európa viharában. Mögöttük a sorsfordító világégés, előttük az illúzióktól megfosztott bizonytalan jövő. Sem történelmi tradíció, sem transzilván mintára külön felvidéki gondolat nem szolgáltatható új magyar földet számukra s így talajtalanul, útkeresve vártak megváltásra, mint akik alól kihúzták az anyaföldet és bekötötték szemeiket.

De csodálatos, mégis a szlovenszkoí ifjúság, — amelyik talán a legelhagyatottabb volt a kisebbségi sorsra jutott ifjú magyarok között, — talált először önmagára. A megváltozott körülmények felismeréséből származott az a tudat, hogy az új országhatárok csupán új politikai tagolódást adhatnak a dunamedencei magyarságnak, azt az évszázados kultúrközösséget azonban nem szüntethetik meg, amely a felvidéket a történelem folyamán az anyaország függvényévé tette. Ennek a nemzeti egységnek a kívánsága az az indító ok, mely őket válságát élő kultúránk teljes ártértekelésére és új erőforrások felkutatására ösztönzi. Felismerik azt a ma már bebizonyosodott igazságot, hogy a széthullott magyar faji kultúrát egyedül az egyetlen egészséges réteg, a nép őseréje foghatja egybe.

A felvidéki ifjúság kiinduló pontja tehát a néppel való szorosabb kapcsolat kiépítése volt. Tanítani és tanulni akartak a

néptől. Ez az ige öltött testet a regősmozgalomban.¹

1925-öt írtak akkor, midőn a legelső regőscserkész-csapat útra kelt: a középosztálybeli és iparos ifjúság, gimnázisták és egyetemi hallgatók indultak kézfogásra a magyar falu fiatalságával. De mit is akarnak ezek a regős diákok? Kettős feladatot kell teljesíteniük. Alapos néprajzi tanulmányokat végezve elsajátítani azt a készséget, mely a népi kultúra felkutatásához szükséges, továbbá összegyűjteni minden faji kultúrára vonatkozó adatot, s azt vagy feldolgozni, vagy olyan helyre továbbítani, ahol tudományosan feldolgozhatják. A Garam, Ipoly és Sajó völgyén, a Zoborhegy lábainál tábort ütnek, összehívják a vidék népét. A tábortüznél előadást tartanak, tréfás játékokat mutatnak be, majd megkéri a leányokat és legényeket, hogy ők is daloljanak egyet. Lépcsőről-lépcsőre mind jobban összebarátkoznak a tábor tüzenél s ebből a kézfogásból boldog ígérete származik a minden társadalmi rétegződést összefogó magyar jövő kiteljesedésének.

Igy jut el a szlovenszkoí ifjúság a regősmozgalomra, a prágai közös találkozón, a „Szent György Körön“ és a „Mí Lapunkon“ át az 1928-ban tartott történelmi nevezetességű gombaszögi táborozásig, ahol — Vass László szavaival élve — „már diadalmasan felmagaslik a népi gyökerű cserkészlet, amely ettől kezdve szociális

¹ Albrecht Dezső: A regősmozgalom. Pásztortűz 1928. 25—26. szám.

² Vass László: Vetés. Új Magyar Föld. 1929. II. szám.

magyar pedagógiájává válik az egyetemes magyar új nemzedéknek.“

Innen datálódik a Sarló és a Vetés.

Mi a Sarló? Huszonhat ifjú csoportja, a felvidék szellemi arisztokráciája. Amennyiben a „Sturm und Drang“ irodalmi szabaddkőművesség volt, úgy a Sarlósoknál szociális, illetve kultúrszabaddkőművességről beszélhetünk. Tagjai a szellemileg legkiválóbbak s így ezek gondolkoznak, éreznek és cselekednek az ifjúság tömegei helyett. Ez a szellemi diktatura rengeteg ellenzésre, gáncsolásra talál, de tény az, hogy ami eddig Csehszlovákiában történt, elsősorban a Sarló érdeme. S ez létjogosultságának legfőbb jogcíme.

Mi a Vetés? A pozsonyi, illetve csehszlovákiai magyar egyetemi hallgatók időközönként megjelenő röpirata, más szóval a sarlósok hivatalos organuma. Az első szám 1928 augusztus havában a gombaszögi táborozás alkalmával jelent meg, a második pedig a csehszlovákiai magyar akadémikusok szövetségének kassai országos kongresszusa alkalmából ugyanez év szeptemberében. Mindkettőt Peéry Dezső szerkesztette. A harmadik röpiratot a pozsonyi magyar egyetemi hallgatók MAKK egyesülete adta ki 1929 április havában Brogyányi Kálmán szerkesztésében, a negyedik pedig Brogyányi Kálmán és Dobossy Imre összeállításában az Érsékújvár és Környéke Magyar Akadémikusok körének érsekújvári országos kongresszusán látott napvilágot.

Miután az első két szám részletesen beszámol a már régebben megindult regös-mozgalomról, vessünk néhány pillantást az új arcú magyarok munkájának többi mozzanatára a Vetés tükréből.

Balogh Edgár körvonalazza programjukat. „Az új nemzedék célszerű felépítésénél szükségünk van egyrészt a dolgozó tömegek fiatalságának osztályalapon való tudatosítására és modernizálására, másrészt egy szociális műveltségű magyar értelmiség kialakítására.“ Az osztályfalakba zárt és politikai síkra kényszerült szocializmust tehát kiterjesztendőnek véli a nemzet egész életrevaló egyetemére is. A tömegpályák osztálypedagógiája egy új, szociális szellemű értelmiségre vár s ezért programjának főpontja a középiskolás ifjúság és az egyetemi hallgatóságnak a szociális magyar megújulás perspektívájába való beállítása. Ezt a munkát a középiskolásoknál szabad ifjúsági szervezetben (cserkészet, önképzőköri, diákfolyóiratok és sportkörök) gondolja véghezvihetőnek. Az egyetemi hallgatóság szociális művelődésének forumát a szemináriumokban látja. A szervezkedő osztálytömegekkel szervesen kapcsolódó új magyar értelmiség kialakításában nevezi meg az egyetemes magyar ifjúság betöltendő hivatását.

Honnan ez a fiatalság ajkáról szokatlan hang? Honnan a bátor öntudat és ezek a tág horizontok? Gyökérszálaik visszanyúlnak a modern magyar irodalomba és különösképpen, — saját bevallásuk szerint, — az Ady, Móricz Zsigmond, Szabó Dezső és Kassák munkáiba. Peéry Rezső így foglalja össze, amit tőlük kaptak: „Ady³ tisztítótüzünk volt, rajta keresztül a saját magunk embersége indult útnak önmaga

³ A szlovenszkói ifjúság kezdeményezte volt 1928 tavaszán a Budapesten lezajló Ady emlékünnepeket, mely Trianon óta első közös találkozója volt az egyetemes magyar ifjúságnak.

A „VAJIDASÁGI IRAS“ NOVEMBERI SZÁMA. A jugoszláviai magyar irodalom a Szenteleky Kornél szerkesztésében megjelenő „Vajdasági Irás“ körül virágozott ki. A lapnak kimondottan irodalmi programja van s munkatársai sorában csaknem kivétel nélkül azok a fiatal erők tömörülnek, akiknek írásaiából az új magyar ideológia szellemét érezzük kisugározni. Az összes magyarlakta területeken megjelenő folyóiratok közül talán épen ez a lap áll legközelebb az erdélyi ifjúsághoz.

Sajnálatos dolog, hogy — talán a posta hibájából, vagy egyéb okokból, — nem kerül kezünkbe rendszeren e szép folyóirat s így most is csak novemberi számáról áll módunkban beszámolni. Csuka Zoltán, Majthényi György, Dsida Jenő, Somogyi Pál és Vértess V. Károly verseit, Arányi Jenő, Majthényi György novelláit és Szenteleky Kornél regényének folytatását közli a „Vajdasági Irás“. Az 56 oldalas, vaskos füzetet kitevő számot gazdag kritikai szemle egészíti ki, melyben Kristály István, Szenteleky Kornél, Sziráky Dénes Sándor, Fekete Lajos, Gergely Boriska, stb. cikkeit olvashatjuk. Fekete Lajos szerkeszti a lap állandó „Újarcú magyarok“ című rovatát, melyben minden alkalommal egy-egy új magyar író kerül rövid jellemzés után bemutatásra egy-egy művével. Különösen ez a rovat ad a Vajdasági Irásnak összefogó, egyetemes magyar jelleget.

felé. Katarzis, melyben lehámlottak rólunk a hamisságok, frázisok, jelszavak, az őszinte szótól való írtózás.“ A másik nagy magyar tanítómester: Móricz Zsigmond. „Móricz egyrészt ráirányította figyelmünket a magyar falura, másrészt keserű és reménytelen kisvárosi rajzaival odakorbácsoló Nyugathoz, a kultúra és a tudás fanatikus lángját oltotta belénk.“ De az ifjúság legfascinálóbbróló élménye mégis csak Szabó Dezső volt.. „Ő tudatosította bennünk azt, hogy a magyar nemzet a magyar dolgozók tömege: parasztek, munkások, intellektuelek.“ Az Elsodort Falu és

a Segítség nagyharangjai mellett fogamzott meg a regösmozgalom gondolata, mely annyi botlásón át mégis csak meghozta a falú és város első döbbenetes találkozását. A nagy triász: Ady—Móricz—Szabó Dezső mellett egy nálunk még mindig kellemetlenül hangzó név: Kassák Lajos áll. Mit tanultak hát Kassák előttünk alig ismert munkáiból Szlovenszko úttörő fiataljai? „A magyar adottság és hivatás mély lírai érzékelése és a szükséges destrukciók után a lehiggadást, az építő munka fanatikus szeretetét, a szaktudás megszervezésének vágyát.“
(Folyt. köv.) Mikó Imre.

FIATALOK MUNKÁJA

DÁNÉR LAJOS: *Atkunk*. Versek. (Kolozsvar, 1929. 8o. 56 oldal. Ára 40 Leu. A könyvet Nelovánkivits József tervezte.)

Egy tizenyolcfeves erdélyi fiatalember három ciklusra osztott negyven verse áll előttünk. A versek egymás után rendezése haladó egészse teszi a kötetet. Merészen indul az apákat vádoló pesszimizmus mélységéből az Istent megtaláló bizonykodás magaslata felé. A szenvedéseket mélyen átérző és kesernyész hangon kifejezni tudó lélek őszinte, merész vallomásai ezek a versek. Ha erdélyi szemmel olvassuk őket, az egész erdélyi magyar ifjúság arcának és sorsának egy-egy nagyon hű vonására ismerünk bennük. De a sorokon át a magát meg nem talált világháború utáni egyetemes ifjúság szavát is kihalljuk. Sokan megvádolják az írók, hogy pesszimizmusát életellenes, sokan ajánlhatják neki, hogy lása meg a kibontakozó életlehetőségeket, a hősi küzdelem alkalmait és szavával sodorja azok felé azokat, akikhez szól. Mi azt mondjuk, őszintén szól, azt mondja el, ami sokaknak fáj; a mi sebeinket, betegseinket jajgatja ki. A sebeket nem vádolni kell, a sebekre nem elég ajánlani az orvosságot, adni kell. Ki meri az apákkal szembeni tisztelenségnek nyilvánítani azt, ha egy gyermek megmutatja fekélyes, vádoló sebeit? Nem a kesernyész pesszimizmus a szava, keres egy tisztább, szebb, melegebb, jobb életet. Keresi az életet, az igazi tisztat, életet támasztó szerelmet és az Istent. Jól esik éreznünk, néha meg is találja önmagát. A versek háttérben előttünk ködlenek már a csúcsok is, amelyek felé, mint biztos fundamentumok felé sodor az erdélyi sors.

Nagyon sikerült, hű darabok a prológuusz, Betegen ... Elhal a hangom az éjszakában, Ágglegények, Nagyapó meghalt, Keserű szavak Bethlen Gáborhoz, Áldom kezéd, Egy leánynak mesélem, Légy utitárs, Félbe szakadt mese, Uram, hát már nem emlékezel. Nekem ezek a versek jelentettek a legtöbbször.

Stílus, formakészsege felszabadulást mutat. Itt-ott érezzük egy-egy nagyobb költőnek szembeötlőbb hatását. Néhol Ady, máshelyt Reményik és Áprily egy-egy sorának muzsikája szakad fel emlékezetünkben a versek olvasása alatt. Ez természetes is, ha őszinték akarunk lenni.

Mi testvéri szeretettel köszöntjük a legfiatalabb erdélyi magyar költőt, aki önálló kötettel lépett a nyilvánosság elé, kívánunk neki felfelé haladást, nemcsak újabb irodalmi sikerek felé, hanem azok felé az életmágasságok felé, amelyek felé vágyik, hogy ne csak a vergődő, hanem a magát megtaláló, diadalmas erdélyi ifjúság lelkeinek is hű tolmácsa lehessen.

László Dezső.

SZABÓ T. ATTILA: *Az erdélyi múzeum egylet XVI—XIX. századi kéziratos énekeskönyvei*. Erdélyi Tudományos Füzetek 20-ik szám. 1929. Kolozsvar. 26 oldal.

Az Erdélyi Múzeum Egylet gazdag és jó részét még kiadatlan anyagból állította össze kis füzetét Szabó T. Attila, a fenti dolgozat ifjú szerzője. Munkája elvégzése óriási fáradtságot igényelt, míg sikerült kiválasztania és rendeznie a felsorolt 90 gyűjtemény eddig nagyjában alig ismert anyagát. Ismeretése előszavában nagyon ügyesen rámutat arra a kötelességre, amellyel mi erdélyi magyar ifjak tartozunk levéltáraink ismeretlen és nagyértékű anyagának feldolgozásával. Ezt a feladatot nekünk kell elvégeznünk „annak az erdélyi magyar nemzedéknek, melynél szerencsétlenebb körülmények a mostohább lehetőségek között élő nemzedék alig volt. De a munka éppen akkor szép és éppen akkor csábító, ha nehéz. Ez önéreztet s a jól elvégzett munka önbizalmat ad.“

Szabó T. Attila további tudományos munkásságához sikert kívánva reméljük, hogy példáját többen fogják követni tanárjelöltjeink közül és így megindul az a régen várt mun-

ka, ami hivatva lesz levéltáraink holt kincseit élő értékekké formálni.

Dr. László Elemér.

BALÁZS FERENC unit. lelkésznek, főmunkatársunknak most jelent meg *Bejárom a kerek világot* c. útleírása, ötévi angolai, amerikai, japáni, indiai tapasztalatainak gyűjteménye. A könyv részletes ismertetésére legközelebb visszatérünk, addig is figyelmébe ajánljuk minden erdélyi fiatalnak. Megrendelhető lapunknál és szerzőnél (Cristur-Székelkeresztur, jud. Odorheiu). Ára 180 lei, az amateur példányé 320 lei.

DEBRECZENI LÁSZLÓ grafikus, főmunkatársunknak nemrégén jelent meg *Erdélyi*

református templomok és tornyok címen 50 gyönyörű háromszínnymásos illusztrációja, egyíves szöveggel. A mű az erdélyi magyar művészet néhány emlékké örökíti meg erdélyi magyar művészettel. Közelebről részletesen foglalkozunk vele. Ára 400 lei. Megrendelhető az Erd. ref. egyházkerület iratterjesztésénél (Kvár, Str. Bratianu 51.) és lapunk útján.

LÁSZLÓ DEZSŐ ref. lelkésznek, szerkesztőnknek két kis füzete is megjelent *Bethlen Gábor keresztyén élete és Az erdélyi református egyház története* címmel. Ismertetésükre visszatérünk.

EGYESÜLETI ÉLET

AZ UNITÁRIUS IFJÚSÁG MUNKÁBAN.

A Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre az idén ünnepli meg legelső megalakulásának 30 éves évfordulóját. A Szent-Iványi Sándor által ezelőtt három évvel átszervezett unitárius ifjúsági egyesület életében történelmi nevezetesség volt az elmúlt esztendő. Augusztus hó folyamán gyűlt össze a dicsőszentmártoni konferencia, melyen kiépült az egyház alkotmányának megfelelően a D. F. E. I. K. egyház-községi egyesületekké, egyházköri alszervezetekké és megalakult a mindezeket magában foglaló egyetemes szervezet. — Az év másik eseménye a dévai Dávid Ferenc ünnepe volt. Dávid Ferenc mártir halálának 350 éves évfordulója alkalmából az egész világ unitárius ifjúsága megmozdult, hogy az imp rium-változások szétrombolt emléktáblát, mely a dévai várbán a lánglelkű apostol celláját jelezte, helyreállítsák. Az angol, amerikai és erdélyi unitárius ifjúság közadakozásából véste márványba Dávid Ferenc kőnél és arannyál maradandóbb nevét s november 13-án leplezték le az új emléktáblát magas Déva várán. Erdély határait messze áttörő jelentőségű eseménnyé magasztosult a vallásszabadság hős apostolának emlékünnepe, midőn Melvin L. Welke a tengeren túli ifjúság nevében letette hódolatának örökzöld koszorúját Dávid Ferenc vasrácsos börtönajtájára. Úgy érezzük, hogy a vallásszabadság — kétségtelenül transilván — gondolatán át fonódik be az unitárius ifjúság a szabadelvű, tengeren innen és túli külföld életébe s így emelkedik az erdélyi gondolat a civilizált Nyugaton is kultúrtényezővé. — A nemrég alakult D. F. E. I. K. Egyetemes Szervezete részletes programot dolgozott ki magának ez évre is. Legelső helyen szerepel a falumunka, mely Balázs Ferenc vezetésével már eddig is szép multra tekint vissza. Vetített képes előadások, falusi ifjúsági konferenciák s egy népi főiskola fölállítására van ez évben tervbe véve. Az eddigi eredményről e lap más helyén számolunk be. Továbbá január folyamán fog innármár önálló formában az unitárius ifjúság folyóirata megjelenni „*Képekötés*” cí-

men. Célja a falusi földmivelő és a városi iparos és kereskedő ifjúság — kiknek nevelésével szintén a kör foglalkozik — szellemi irányítása, öntudatosabb nemzeti és vallásos érzés kialakításának érdekében. — A kör az intellektuel ifjúság igényeinek belső megbeszéléseken, vitaestélyeken, színi előadás rendezésével ad helyet. A megbeszéléseken nagyobb részben kulturális és világnézeti, kisebb részben pedig vallásos témákról esik szó. A főiskolai hallgatóság és iparos-kereskedő ifjúság minden megkülönböztetés nélkül van a kör tagjai között képviselve, aminek az osztályellentétek elsimítása szempontjából igen nagy jelentősége van. — Kölcsönös érintkezés a testvérfelvezetek hasonló célra alakult egyesületeivel állandó és élénk, sőt a D. F. E. I. K.-nek számos katolikus, református, evangélikus és zsidó tagja is van.

M. I.

AZ IKE. (Ifjúsági Keresztyén Egyesület Kolozsvár, Református Theologia) ez évi szokásos szombat esti megbeszélései első ciklusában világnézeti kérdésekkel foglalkozott. November 2-án a ciklus bevezető előadását László József tartotta; majd november 9-én Biró Sándor „A történelmi materializmus a magyar történelemmel kapcsolatban”, november 23-án László Dezső „A keresztyénség szociális feladatai”, december 7-én Kristóf György „Rabindra Nath Tagore” és december 14-én Ady Béla „Az okkultizmus”-ról tartottak előadásokat. Kár, hogy elmaradt a Szentiványi Elek előadása a „Szociálizmus, mint világnézet” és a Nagy József: „Modernség az irodalomban és a művészetben”. Elég nagy számú hallgatóság volt jelen minden estén, sokszor talán többet is remélve és várva az előadástól. A Biró Sándor, de különösen a László Dezső előadása után egészséges és termékeny megbeszélés bontakozott ki.

A RÖM. KATH. NÉPSZÖVETSÉG IFJÚSÁGI SZAKOSZTÁLYÁNAK ezévi tevékenységéről még korai volna mérleget állítani össze. Működését csak november hó végén kezdhettem meg, mert az egyesület irányítását

illetőleg, komoly elvi harcok miatt, hosszú krízisben vajudott. Ehhez hozzájárult az a tény, hogy a központi tisztikar megválasztása felett a központi tanács mindeddig nem döntött.

A kuriák azonban, bár megcsappant érdeklődéssel, de igyekeztek az ifjúságot foglalkoztatni, vitaelőadásokkal nevelni. Így a Székely kuria programjában szerepelt egy érdekes szabadelőadás: Márton András joghallgató tartotta „A székelység problémái” címmel. Ugyancsak ennek a szervezetnek keretében Pataki József tanárjelölt tartott értékes előadást a székely jog fejlődéséről.

A Belső Erdély Kuriában Demeter János jogh. fejtegette az iskolán kívüli népnevelés fontosságát az erdélyi magyarság kisebbségi helyzetében. A határvidéki hallgatók szervezetében pedig Blédy Géza ismertette és világitotta meg a konkordátumot s a körülötte támadt szenvedélyes vitákat. — A központi tisztikar messzemenő népnevelő programot dolgozott ki, amelynek kivételére a választások késedelme miatt mindeddig sor nem kerülhetett.

A SZÉKELYEK KOLOZSVÁRI TÁRSASÁGÁNAK IFJÚSÁGI BIZOTTSÁGA a Társaság helyiségében és a református theológián, majd november végétől kezdve állandóan az unitárius kollégium dísztermében minden csütörtökön este 8—10-ig ismeretterjesztő előadást tartott a főiskolai hallgatóknak szépszámu közönség előtt. Nov. 7-én Jancsó Béla biz. elnök bevezető szavai után Biró Sándor theol. tanárjelölt a tanonc kérdést ismertette s utána Szentimrei Jenő, az Ellenzék szerkesztője tartott előadást a cseh-szlovákiai magyar ifjúság nagyszabású munkásságáról. Nov. 14-én Benedek Géza theol. tanárjelölt Szekfű Gyula: Három nemzedék c. könyvét, nov. 21-én és 28-án Biró Sándor Modern történet szemlélet címen Szabó Dezső új magyar ideológiájának történeti részét, nov. 21-én pedig még Csőgör Lajos orvostan-hallgató Szabó Dezső kritikái füzetét ismertette. Dec. 5-én Demeter János jogh. az ifjúság világnézete címmel a budapesti Bartha Miklós Társaság „Új magyar föld” c. röpiratáról beszélt. Dec. 12-én és 19-én pedig Gyallay Domokos, a Magyar Nép főszerkesztője a falufejlesztés problémáiról adott elő. Minden előadást hozzászólások kísérték és sokszor élénk és érdekes vita fejlődött ki. Ezenkívül a Társaság ifjúságának közgazdasági szemináriuma is megalakult Pálffy László igazgató, alelnök úr és Kovács Jenő keresk. a. h. buzgóságából, s első előadását dec. 15-én meg is tartotta, amikor Pálffy László beszélt a Motivációs mérleganalízisről. Az ifjúság tanonc-munkájáról l. a Demeter J. cikkét.

A SZÉKELY TÁRSASÁG IFJÚSÁGI BIZOTTSÁGA január hó folyamán a következő ismeretterjesztő előadásokat rendezi: jan. 16. Mikó Imre: Széchenyi tanításai; jan. 23. dr. Hexner Béla mérnök: Hogy olvassuk

a napi lapok közgazdasági rovatát?, jan. 30. dr. Suba Károly ügyvédjelölt: Kossuth Lajos. Az előadásokat az unit. koll. dísztermében tartják este 8 órakor és bárki hozzászólhat a tárgyzhoz.

A SZÉKELY TÁRSASÁG IFJÚSÁGI BIZOTTSÁGA nagyszabású jogi szemináriumot szervez, amelyen minden magyar joghallgató részt vehet. A szeminárium január hónapban kezdődik meg. Részletes programját legközelebbi számunkban ismertetjük, addig is felhívjuk rá az érdeklődők figyelmét.

HANYAN VAGYUNK? Úgy tudjuk, hogy az idén hétszázal is többen vagyunk beiratkozva az egyetemre. A rendelkezésünkre álló néhány adat segítségével alig háromszázötvenünkről tudjuk, hogy hol lakik s így azt is, hogy körülbelül milyen lakás-ellátás viszonyok között él. A Szent József diák-otthonban 26 ingyenes, 35 alapítványos és 64 fizető, összesen 125 fiú lakik. A református kollégium internátusában összesen 52-en, köztük 8 ingyenes, 2 féldíjas és 5 kedvezményes. Az unitárius kollégium internátusában 41-en, köztük 2 ingyenes. Az állami menzák közül az Avram Jancu otthonban 3 fizető és 4 ösztöndíjas, a Tanítók házában 5 fizető, 1 segélyezett. Nehányan laknak a Babes-otthonban. A leány internátusok közül a Mariánumban 27, a Szeretetházban 11, az Auguszteumban 6-on laknak. Az unitárius leányotthon megszűnt. Körülbelül százan lehetnek a kolozsvári illetőségűek. A többi hol és hogyan él? Ki tudja?

A szerkesztőség hirei.

Az erdélyi magyar ifjúság szociális helyzetéről közelebről részletes cikket fogunk hozni.

Jelen számunkból kimaradt könyvszemle rovatunk, melyben azokat a műveket szándékszunk ismertetni, melyek a mi új világlátásunk kialakításában részt vehetnek. Addig is felhívjuk minden erdélyi fiatal magyar figyelmét két sajátosan erdélyi, alapvető fontosságú könyvre: Kós Károly: Erdély-ére, mely az első Erdély sajátos történelméről szóló mű és Makkai Sándor: Egyedül című könyvre, mely a legnagyobb erdélyi, Bethlen Gábor lelki arcát rajzolja meg.

Következő számunkban új rovatokat is beállítunk, hogy lehetőleg az ifjúság minden életnagynyilvánulásának a teljes képét tudjuk adni.

A szerkesztőség hivatalos órái: minden szombaton délután 2—3-ig.

Kiadóhivatali órák: hétfőtől péntekig, naponta délután 2—3-ig.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj—Kolozsvár, Cal. Victoriei 32. Székely Társaság helyiségében.

Felelős szerkesztő és kiadó:
DR. JÁNOS GÁSPAR.

Felhívás!

Az Erdélyi Fiatalok a romániai magyar főiskolai hallgatóság szellemi és anyagi érdekeinek védelmezője és kifejezője akar lenni, e hivatását azonban csak minden magyar főiskolai hallgató együttes szellemi és anyagi támogatásával tudja betölteni.

Felkérünk ezért minden magyar főiskolai hallgatót és hallgatónőt, aki hivatást érez az ifjúság közös érdekeinek szolgálatára és akinek gondolatai, tervei vannak az ifjúság problémáira nézve, hogy legyen segítségünkre. Kérünk mindenkit, aki magában képességet érez, hogy az ifjúság bármely anyagi, vagy szellemi ügyéről szóló cikket, vagy az erdélyi magyarság bármely életmegnyilvánulásáról szóló írást küldjön. *Lapunk szabad kritikai lap* kíván lenni, s ezt a kritikát a lelkiismeret akarja vezetni. Minden becsületes és jól átgondolt véleménynek helyet kívánunk adni, ha az a lap szellemi színvonalának megfelel, fenntartván magunknak a jogot, hogy a szerkesztőség véleményével ellentétes cikkről a magunk véleményét is kifejtsük.

Egy szemponthoz ezenkívül még feltétlenül ragaszkodunk, hogy tudományos, művészeti, vagy bármilyen irányú cikk a mi életünk problémáiról szóljon és azzal legyen kapcsolatban, mert tudjuk, hogy a tudomány és művészet sem öncél, de feladatuk, hogy az emberi élet szerves funkciója legyenek.

Kérjük a bármelyik romániai egyetemen, vagy bármilyen belöldi főiskolán levő ifjúsági egyesületeket, vagy csoportokat, hogy eddigi tevékenységükről és terveikről bennünket értesítsenek. A *Fiatalok munkája* című rovatban pedig minden főiskolás testvérünk tudományos irodalmi, vagy bármely más szellemi munkásságát számon akarjuk tartani, ezért kérünk mindenkit, hogy napilapokban, folyóiratokban megjelent munkáikat hozzánk küldje be és még folyamatban levő munkáiról és terveiről értesítsen, mert közös érdek, hogy mindnyájan mindnyájunkról tudjunk. Kéziratok olvasható írással, a papír egyoldalán írva a szerkesztőséghez (Cluj-Kolozsvár, Cal. Vict. 32. a Székely Társaság helyiségében,) címre küldendők. Lapzárta minden hónap elsején.

Mivel pedig a lap anyagi vállalkozás is és mert szellemi függetlensége csak anyagi függetlenségével van biztosítva, felkérünk minden romániai magyar főiskolás hallgatót és hallgatónőt, aki lapunkat sajátjának tekinti, hogy ne csak olvassa, de fizessen is elő reá és igyekezzen neki minél több előfizetőt gyűjteni. Aki 10 féléves előfizetőt gyűjt az félévre, aki 10 éves előfizetőt, az egy évre ingyen kapja lapunkat.

És felkérjük mindazokat, akik a magyar ifjúság érdekei iránt fogékonnyak, hogy lapunkat előfizetésükkel támogassák.

Előfizetési díjak Dr. Péterffy Jenő ügyvédjelölt címére (Cluj-Kolozsvár, Piața Cuza Voda 4. szám) küldendők.

A mindnyájunk érdekében való közös anyagi és szellemi munkára testvéri szeretettel hív fel minden magyar főiskolást

az **ERDÉLYI FIATALOK** szerkesztősége.